„ЗАСТАВА“ излази редовно: средом, петком и недељом на целом табаку а уторником на по табака.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
За Србију (у злату)
на годину 32 дин. на пола године 16 дин. на четврт године 8 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова, за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

НЕНАПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

лист целокупне српске народне слободоумне странке.

БРОЈ 53. У Новом Саду у уторак 5. априла 1888. ГОДИНА XXIII.

„ПРОТИВУ РУСИЈЕ.“

Са меродавне стране из Беча, упитали су једном Дејака, шта мисле Мађари о томе, да се оне године још једном спроведе асентација војника. — „Мађари не би никад на то пристали,“ одговорио је Дејак. „А зашто не, кад би то било нужно?“ — „Зато“, одговорио је Дејак, „што матере у Угарској, само једаред у години рађају децу.“ — И остало је на томе.

Из овога се види, да су некада меродавни људи у Угарској добро схватили, шта значи то, повећати народу — војени терет. Тај терет је најтежи од свију осталих, јер војнички редови не прождиру само људе, већ свако повећање војске прождире и народне милијоне. Данас, као да се и о томе суди сасвим друкчије.

Пре два дана поднета је угарском сабору нова војничка законска основа. Закон је мали, нема му више од три параграфа, али се нами чини, још таква три војена параграфа, па смо на чисто пропали и без рата.

Тај нов законски предлог тражи право, да владар може у мирно доба, кад нађе за потребно, продужити рок војене службе од три године на четир године, а осим тога да може у мирно доба и ерзац-резервисте позвати да услуже свој рок.

Као што се види, ово је тако крупна ствар, да се крупнијој не могосмо надати. У место три године, „по потреби“ четир године војене активне службе! Могу ли и хоће ли то сабори допустити?

Изгледа да хоће, јер полузванични листови, већ нам сладе ту ствар. Веле, тај закон важи само за ванредне прилике. Не треба се бојати, да ће то бити нешто стално и трајно. Не треба се бојати ни тога, да ће нас то стати велика трошка, у осталом, нико и не иште још новаца од народа за ту ствар.

Међутим, да би тај законски предлог што лакше прошао у сабору, откривају нам листови и неку „велику тајну.“ Кажу, управо шапућу, да је то све због — Русије. Русија је толико војске навукла у Галицији, да ми то не можемо мирно гледати. Но кад би ми сад делимично проглашили мобилизацију војске, то би Русију узбунило, јер би била нека „ратна ствар“ А овако, кад има закон, који може и у мирно доба повећати нашу војску тиме, што ће стајући војници служити 4 уместо 3 године, то неће моћи узбунити Русију.

Ово одавање „званичне тајне,“ више је него смешно. Русији може бити све једно на који ћемо начин повећати војску. И ако јој је то криво, биће јој криво и овако и онако. Ако Русија хоће повода за рат, она ће га наћи, па ма ми тај повод како избегавали.

Кад нам се дакле каже: „ово је против Русије,“ ми у то напросто не верујемо. Него верујемо у то, да је то против нас, против народа. Овим се хоће да сабор продужи војену службу на 4 године, а кад то учини, онда ће морати и новац за то дати.

Ако је дакле тај законски предлог против Русије, ако се заиста не може трпети ово гомилање руске војске на галичкој граници, повећајмо и ми тамо своју војску отворено, не идимо странпутицом. Ништа нам неће бити лакше ово извијање, од делимичне мобилизације, а неће пријатније бити ни Русима. Међутим једном мора престати ове запетости с Русијом, али ће нам тада остати закон, по коме ће рок војене службе, војени министар моћи продужити на четир године. Повода за то може увек наћи.

Једно од највећих права, које имају сабори, то је, да опредељују рок војничке службе. То право се не даје лако из руке, и не треба олако да се да. А од наших сабора се баш у овај мах тражи, да то право даду из руке. Истина, тражи се завијено, али се опет за то тражи. — Ми би сматрали као велику несрећу, ако угарски и аустријски сабор пристану на то. Народни синови служили би дуже у војсци, а народни џепови били би још празнији. Зна се шта значи у практици оно „по потреби“, а ми то дуго издржати не би могли. И онако је већ опште мишљење у Угарској: „Ако се морамо туђи и ратовати, онда дајте да ратујемо, јер нас уби овакі мир!“ А поменута три најновија параграфа припомоћи ће, да само што пре без рата — пропаднемо.

Законски предлог

о изузетном позивању резервиста и ерзац-резервиста у активну службу у миру.

§. 1. Војници, који спадају у прву годину резерве и ерзац-резервисте, асентовани за потоње три године, могу се, ако нарочите прилике захтевале буду, на заповест Њег. Величанства у активну службу позвати а на онолико време колико неопходно буде нужно било, но исти имају само дотле служити, докле припадају споменутој години резерве или ерзац-резерви речене три године асентовања.

Изузимају су оне резервисте, који би — ако припадају још линији — имали права тражити да се коначно отпусте, па за тим оне ерзац-резервисте, који нису редовно — по коцки, већ по нарочитим законитим уступцима дошли у ерзац-резерву.

§. 2. Оне резервисте, који се на основу закона позову у активну службу, ако најмање два месеца активно служе, немају после, докле год су резервисте, на никакве вежбе у оружју долазити.

§. 3. Овај закон ступа у живот од дана, кад се прогласи, а поверава се министру домобранства да га у споразуму са заједничким ратним министром спровађа.

Глад у Босни.

Бањалука у марту.

Истина бог, ми по новинама читамо како је глад у Црној Гори, у Боци Которској и овди-онди, али за нашу глад нико се не брине, нити ико о њој икоме дојави, па једа би се нашло брата да пожали. Е и како би господа културтрегери то изрекли, кад они умију само да причају како у Босни и Херцеговини тече мед и млијеко, како се народно благостање у ружичном руву налази, како је свијет срећан и осигуран — само што му печене шеве у уста не улијећу! Да богме да би ту лијепу и шарену слику глас о материјалној пропасти и о биједној глади врло покварио, за то треба такве невоље и јада народна прикривати. А ми? Ми да помажемо и у помоћ браћу позивамо на нас би се излио јарост и гњев. Али ја ћу ево поред свега ову жалосну и биједну вијест да потврдим опет и једним званичним актом — ако то тако назвати могу. Ево чујте. Ту баш почетком нашег часног поста кад су гласови о невољи и глади са свију крајева нашег округа стали долазити, наши мјеродавни у чуду се нађу такав отпоздрав на њихов поздрав т. ј. на поискавање порезе за 1888. годину. Зло се већ ни чим није могло прикрити, јер од глади страдајући по вароши се могоше виђети и наши трговци и занатлије позајмивали су и пружали руку помоћи колико је и што је било више могуће. Да богме да је нашим меродавнима тешко било гледати што се биједни сељак опет привија око својих првих и вијенијих људи у вароши, као брњан око дебелог стабла, па им се срце умекша те наумише да прареде забаву и купе том приликом прилоге. Замишљено остварено, а на позивници пише:

P. N. . . . . .

poziva se najuljudnije na dne 24. marta o. g. u dvorani „Hotel Bosne“ u korist gladom stradajućih sela okružja Banjalučkog priredjenoj dobrotvornoj kazališnoj predstavi. Представљало се: Wem gehört die Frau? и Das Versprechen hinter'm Herd. Ето дакле гдје сво чиновништво под покровитељством окружног предстојника учествује у помоћи, што дакле значи, да и код нас глад постоји а господа то затрпавају. Што окружник и престојник наш приређује, разумије се да се том и потоњи писарчић мора одазвати и забава је била посјећена само од чиновника; јер ни један Србин домаћи није хтио отићи, јер је забава била на чисту суботу него су прије тога прикупили приход и редитељима послали. Но и ако је наша невоља овако и јавно избила на видјело, наши мјеродавни опет тај глас само на овај округ скучише, а даље му се чути не дадоше.

На жалост и ову прилику католичка пропаганда хоће по себе да употријеби. Њени фратри и мисионари употријебили све да у овакој прилици нахватају што више свчица и приведу матери католичкој цркви. Онај залогај хљеба којим су биједним и невољним због глади у помоћ притицали, онај малени дрњак, којим су од зиме страдајућим покривали наготу и муку народну у њиним рукама није био дар хришћанског милосрђа и човјечанског осјећаја, него мамак и чифутски залог, за који су гледали и гледе скупо да се наплате. Они су потпомагали оца или матер да одведу худо дијете у свој самостан, да га приведу бољем животу и овога и онога свијета! И за то сад: Die Trappisten in Maria-Stern sehen sich gezwungen das bei ihrem Kloster errichtete Weisenhaus zu vergrëszern . . . . „Da aber der Andrang der Kinder immer gröszer wird, und wenn ihnen von katholischer Seite keine Hilfe wird, die Gefahr, dem Glauben der Türken und Griehen anheimzufallen, immer näher rückt, so müssen die Patres auf Vergröserung des Weisenhauses Bedacht nehmen . . . und wenden sie sich an die Mildthätigkeit der östereichischen katholiken und bitten inständig um Unterstützung. (И за то: Траписте у манастиру „Маријине звезде“ приморани су да сиротињски дом, што је уз њихов манастир подигнут, повећају . . . Но пошто је навала од деце све већа, те, ако им се не пружи помоћи од католичке вере, све већа опасност прети, да ће пасти у руке турске и грчке вере, морају оци помишљати на повећање сиротињског дома . . . и обраћају се милостивим аустријским католицима и моле срдачно за помоћ.) — С оваким прогласом су они изишли ту скоро по аустро-угарским новинама, које кад смо ми овдје читали од чуда смо се крстили кад смо им још дјела сјетили се. А да би боље до успјеха дошли они су на хиљаде примјерака слика разне величине издали, које су по католичком свијету распрострли, а и међу наш свијет прогурали. У тим се сликама сликају свуда кот. мисионари, са дјечицом голом и босом, како им љеб дијеле или одијело пружају, а дјеца им љубе руке, преклињу их и т. д. На новим се сликама хоће да преставе мисионари, као неки светитељи око којих се све купи и за помоћ их моли, па на тај начин и католички стран свијет изазове да умилостиви срце и пружи им помоћи, да би мисионари до што бољег успјеха дошли, а домаћи опет да се и они примаме те кад остала браћа око мисионара руке савијају и они свој „грчки“ или „турски“ врат прегну и католичкој матери цркви се приљубе, гдје ће имати и доста јести и шта дерати. Ове вам дакле слике замењују иконе светитеља Саве, око кога се купило мало и велико да се нахрани и напоји духом живота, а код мисионара мора да засићење глади и жеђи, голотиње и босотиње буде онај живот коме треба ново стадо да се приучи.

Дал да речемо још што? — Мислимо, да је и ово доста.

ЛИСТАК.

ИСЕЉАВАЊЕ У АМЕРИКУ.

Онда, кад је човек у највећем очајању, онда кад му је најгоре, решава, да оде „у бели свет.“ А коме у нашој држави толико зацрни, те се зажели „бела света“ одлази већином у Америку.

Но лако је казати одлази. Ми обично мислимо, да је то доста кад човек осиромаши и дође до очајања, па држимо, да му онда ништа више не стоји на путу да се сели. Али није тако.

На нашим границама воде власти читаву хајку на оне, који хоће да се селе, а срески и месни затвори су пуни оних „исељеника“, који се иселише из својих кућа, али у место у Америку, дођу у затвор.

Да је то тако, позивам се на званичног сведока. Фиви Шандор, солгабиров шарошке жупаније, написао је чланак у коме брани наше власти од пребацивања, као да те власти ништа не чине да спречавају селидбу у Америку. У тој његовој одбрани нашао сам на ова занимљива места:

„По извештајима солночког, сепеш-сомборског, туроц-св мартонског, руткојског, липот сент миклошког и других солгабировата, наше власти сваке године задрже на граници хиљадама и хиљадама оних, који без путног листа полазе у Америку. (А путни листови зато, богме се не добијају лако.) Од почетка ове године, па до данас, дакле за четврт године, само у мом, шарошком солгабировату, задржано је 70 особа, које су без дозволе власти, хтеле да се иселе у Америку. Ти су људи суђени и осуђени на затвор. Власти не може нико кривити да млако поступају у том погледу, али треба знати, да су и исељеници вешти, те се крију, обмењују власти и одлазе тајно.

Исељеници и не узимају карте за путовање овде, но иду пешке неколико миља и тек у Сепешу, Туроцу, Липову седају на жељезницу. Ако им испадне за руком да се провуку, добро, ако не, онда их задрже грегод на граници, узму им новац и допрате их у њихово место. Ту их онда осуде и затворе, а половина њиховог новца оде на судске трошкове и њихово издржавање. Ако сакрију новце, онда их пешке шиљу кући и они се муче, иду пешке, те опет умакну у Бремен или Хамбург, и одande брзојављају својима по новац.

Овде у Шарошу боре се власти већ 15 година против исељавања. Боре се саветом, наговарањем, претњом, затвором једном речју борре се свом строгошћу закона. Та је строгост кад-кад претерена, само да се заплаши свет, али све бадава. Кад би хтели у том погледу што учинити, морали би број жандара удесетостручити“...

Види се дакле докле смо дошли. Морамо силом да задржавамо грађане да живе у својој отачбини, јер својевољно не могу. Наша држава сматра већ своје држављане, као неке робове, који су везани за ову земљу...

Да заиста само велики јад гони људе да се селе, најбоље сведочи то, што баш писац горњих редова признаје, да се Словаци враћају својим кућама, чим стеку у Америци новапа. Он о том вели ово:

„Од кад је свет почео да сиромаши, откад му почеше продавати имање на добош, почело је исељавање у Америку. То исељавање се последњих година мало стишало, али прошле године постало је тако силно, грозничаво, као никад до сад. Сваких 100 форинти, које пошље неко из Америке својој родбини, произведу читаву узбуну у словачком селу. Са чуђењем, и отвореним устима гледају Словаци у банку стотинарку, коју они одавно не видеше. За тим обично стиже друго писмо, па онда многа друга. У сваком има новаца. А свако такво писмо, то је живи апостол, који одмами многе и многе у Америку. Против тога не помаже напрезање власти, не помаже придика са амвона, нит ишта.

Вара се онај који мисли, да агенти паробродских друштева и њихове књиге маме свет у Америку. Та у сваком селу има по неког, који се вратио из Америке и то као имућан човек, бар за оне прилике имућан.

Недељом, по крчмама искупи се силан свет, око Словака који се вратио из Америке. И тај онда прича читава чуда, а његови сељани слушали би га три дана и жедни и гладни. Он говори, како је у Америци боље ручао, но што овде руча и сам поп, говори како је тамо пио црне каве, а то не пије ни владика, видио је свакојака чуда и лепоте, а поред свега тога донео је толико и толико стотина форината кући.

У осталом Словаци кад се поврате из Америке сасвим су друкчији, но они, који не видеше „бела света“. Научени су боље да живе, те унашају у село луксуз, а научени су и на америчку слободу, па им је тешко да се опет привикну нашим законима. Не можеш у њима ни познати мирне Словаке, већ сваки час долазе у сукоб с властима . . .“

Ето, ово је тако рећи парче званичног извештаја о исељавању Словака у Америку.

Политички преглед.

Интерпелација Фењвешијева у угарском сабору. У суботу је интерпелисао посланик Фењвеши министар-председника Тису у ствари писма немачког посланика Рајса. Испало је онако, како се нико није надао. Министар-председник је извадио из џепа писмо Рајса и прочитао га је. То је писмо такве садржине, да ни мало не вређа државно правне одношаје Угарске према Аустрији. Ал онда излази друго чудо на површину. Наиме, питање је: како је то било могуће, да бечке званичне новине донесу Рајсово писмо погрешно? Сабор је узео одговор министар-председника на знање, али сад свако очекује да види, како ће се бечке званичне новине извући из неприлике и признати, да су нетачно штампале Рајсово писмо, а нису ту погрешку до сад исправиле, ма да се већ од неколико дана говори по новинама о том писму.

Накнадни избори посланика у Троједници. Хрватске обе опозиције решиле су званично, да се уздрже од накнадних избора, пошто избори у Троједници данас нису слободни. То су опозиције изјавиле у својим листовима. — У карловчићком срезу изабрат је И. Ћирић срп. нар. секретар у Карловцима.

Из Далмације. О договорима између поузданика српске и хрватске странке, пишу ово: Поузданици били су са једне стране др. Клаић (пошто му је др. Ивчевић уступио место, кад се је Клаић из Беча вратио) и др. Вранковић, а с друге стране др. Бајак одветник и вит. Шимић, председник на земаљском одбору. Ови су имали прву седницу 29. марта, а после имали су две друге седнице. Хрватска је странка ишла у сусрет српској, нудећ њој, да кандидат за настајући избор буде Србин. Између поузданика била су и установљена нека главна темељна начела, по којем би се био имао равнати српски заступник; али током договора, дошло се је до уверења, да је време кратко а да се постигне сложно гласање при избору заступника и да се успостави споразумљење у свим важним политичким питањима. С тога да се решење непрејудицира. Срби су изјавили, да код настајућега избора неће ни активно, ни пасивно суделовати, те су оставили народној странци да бира заступника по свом уверењу. По обављеном избору, наставиће се договори надом подпуна споразумљења. Срби су већ приопћили свој закључак аутономашком клубу; па „Далмата“ — аутономашко гласило — већ наваљује на Србе. „Далмата“ у истом броју проглашује кандидата своје странке, дра Лапену. Народна странка кандидира др. Катнића, одветника у Шибенику — умна, учена и значајна човека, а искреног пријатеља споразумљења између Срба и Хрвата.

Бизмаркова криза. „Тајмс“ јавља, да се Бизмаркова криза свршила на овај начин: Немачка царица ће се трудити, да извојује или измоли изјаву од руског двора, како они немају ништа против тога, да се венча бугарски раскнез Батенберг са ћерком немачког цара. Ако се руски двор у том правцу изјави, онда дабогме Бизмарк не ће моћи чинити даље препреке, а ако немачка царица не изради такву изјаву, онда ће се она одрећи намере, да уда немачку принцезу за Батенберга. — Заиста, врло значајно! Из тога се може видети, колико важи Русија у Немачкој.

Немири у Румунији. У Румунији као да се сасвим нису утишали немири, ма да је то полузванично јављено. Сад долази из Букурешта вест, да се у Букурешту концентрише велики број војске, како би се могло стати на пут, ако сељачки немири порасту, или ако сељаци покушају да дођу у Букурешт, да тамо демонструју. Као што је познато, румунски сељаци имају веома мало земље. Земља је тамо великом већином у спахијским рукама, те сељаци траже, да се и њима додели или прода један део земље.

ДОПИСИ.

Вршац 28. марта. Као што јављено беше, да се у први мах изабрани одбор пев. друштва, у који махом „незадовољница“ уђоше, нису у стању били да се конституишу, то није другог излаза било, већ мораху да се развеђу, па да скупштина други одбор бира. И овом се приликом показало каквог су калибра ови наши вечити незадовољници. Но после ове срамоте држимо да ће престати да и даље бургијаше. У новоизабрани одбор уђоше махом људи, од којих се може очекивати, да ће одржати пев. друштво на оној висини, која му и приличи. Одбор се конституисао под председништвом Ђуре Цвејића.

Управни одбор пев. друштва закључио је, да другог дана ускрса приреди концерат са одабраним програмом у корист пострадалих Кикинђана.

Женска задруга купи прилоге на исту циљ.

А сад да вам саопштим и један други случај. Усљед смрти члана епархијске скупштине Мите Ј. Поповића, наредила је епархијска власт да се ово место новим избором попуни, одредивши Благовести за дан избора. За члана епархијске скупштине, изабрат је г. Коста Богосављевић.

Епархијска скупштина састаће се маја месеца, пошто ће се донде и послови око оправке двора до некле свршити, пре нема изгледа да ће моћи да се скупштина одржи, док се горњи посао не сврши, јер нема просторије где би се скупштина држала.

Обраћамо пажњу оних Срба правника, који би хтели компетовати на упражњено место конзисторијалног бележника. Плата је 600 ф., припомоћ епископа, коју бележнику даје износи 400 ф. осим тога диспенизације од венчавајућих парова остављена је њему, па и други приходи могу се укупно рачунати, да бележник до 1600 ф. излази. Рок је 28. април.

Вести из места и са стране.

† **Јоца Урошевић.** У недељу, 3. априла, умр'о је у Ковиљу овдашњи трговац, Јоца Урошевић, члан средишњег одбора „целокупне српске народне слободоумне странке“. Покојник је био мирне нарави, а далеко уважен са свог поштења. За њега се смело може рећи: живео је и радио је као што приличи скроз поштеном човеку и ваљаном Србину. На жалост, све је мање у нас таквих свесних трговаца, који су вазда готови да послуже народној ствари, а при том им цео живот, цео рад изазива поштовање. Шајкашка је у Јоци Урошевићу много изгубила. — У име средишњег одбора наше странке положен је на одар покојников венац са натписом: „Средишњи одбор целокупне срп. нар. слободоумне странке свом члану Јоци Урошевићу“. Из Новог Сада учествовало је више чланова средишњег одбора на погребу покојниковом а Јаша Томић уредник „Заставе“ изговорио је на гробу кратку беседу. Нека је вечан спомен уваженом народном борцу Јоци Урошевићу!

За пострадале Кикинђане. Овдашња, новосадска српска добротворна женска задруга приложила је из своје благајне **50 фор.** а скупила је осим тога **75 фор. 25 нов.** — Добротворна Задруга Српкиња Новосаткиња решила је у својој вавредној одборској седници од 3. априла о. г. да приреди у корист погорелим Кикинђанима други дан ускрса једну „беседу с игранком.“ Програм ће се накнадно изнети. — Из Беле-Цркве нам јављају, да је овдашња „српска добротворна женска задруга“ приложила из своје благајне на пострадале Кикинђане 30 ф,. а исто толико белоцркванска српско-православна црквена општина.

Срп. нар. позориште и Кикинда. Пишу нам из Вел. Кикинде: „Српско народно позориште требало је — бар по досадашњој пракси и обичају — на јесен да нас походи. Но због познате несреће која нас је задесила, не би могло позориште овде бити овако примљено, како то захтева интерес тог народног просветног завода. Оно што би овдашње српско грађанство у нормалним приликама дало свом „мезимчету“ — то је дало и једнако даје својим пострадалим сугрђанима. С тога ове године не ћемо ни имати позориште, него се надамо, да ће га уместо нас пригрлити други оном жубављу с којом су га пригрљавали кикинђани и сретнијим приликама“.

Епархијска скупштина вршачке епархије. Пишу нам из Вршца: Епархијски административни одбор вршачке епархије закључио је у својој седници од 29. марта, да епархијска скупштина буде 24. маја тек. год. — Дакле и тамо! Што год даље од патријаршије све је боље.

Колику је штету учинила поплава? Поджупан сатмарске жупаје Ујфалуши издао је проглас у ком моли за помоћ пострадалима од поплаве у његовој жупанији. Из тог се прогласа види, да је у сатмарској жупанији страдало од поплаве 26 општина. 397 кућа се до сад срушило, силна су поља потопљена, а 4000 душа остаде без крова и ичега, те мора живити од милости. Штета, коју је учинила поплава становницима у тој жупанији, износи $1\frac{1}{2}$ милијон ф. Имање жупаније оштећено је са 150.000 фор. — Из овога се види отприлике, да је поплава учинила штету, која, кад се израчуна по свима жупанијама, износиће многе десетине милијона форината. Па шта ћемо учинити? — Ништа или готово ништа. У сабору је било о томе речи, па је влада изјавила, а и посланици се сложише у томе, да држава може врло мало жртвовати, него се очекује милост појединаца. То јасно сведочи, докле смо већ дошли. Не знаш, или су становници потребитији, или сама држава. Ми нисмо у стању помоћи њој, а она није нама. Како сиротни и пропали изгледамо н. пр. према Немачкој, где је већ поднешена законска основа, по којој ће се 34 милијона марака вотирати на рачун штете учињене од поплаве.

Пресуда кр. табле у ћалинској ствари. Ћалинци, који су били осуђени од вел. кикиндског кр. суда, као првостепеном, а који се нису задовољили са првостепеном пресудом — апеловали су против исте. Ових је дана стигла пресуда кр. табле, као другостепеног суда, која је и публикована оптуженицима. Пресуда табле је куд и камо строжија од прве. У погледу квалификације је важно, да је табла применила на овај случај (оптуженици су оптужени због насилног уморства 2 жандарма) 280 §. који говори о намерном убијству више људи. Ево пресуде другостепене а у загради је пресуда првостепена: Милош Јоцин на вечиту тавницу (15 год. — Ранко Жеравица на 6 год. тавнице (5 год.) — Љуба Коледин на 10 г. т. (13 г.) — Душан Шоралов на 15 г. т. (10 год.) Ђурица Шоралов на вечиту т. (12 год.) — Матија Траван на вечиту т. (12 год.) — Сима Нашигаћин на 15 г. т. (12 год.) — Младен Јаковљев на вечиту т. (12 год.) Остали имају мање од 9 год. на ниже. Кр. табла је осудила 4-цу, коју је првостеп. суд ослободио. Оптуженици се нису задовољили са овом пресудом, те ствар иде кр. курији.

Мухамеданци у Новом Саду. Од јуче имамо у Новом Саду једну мухамеданску породицу. Чланови те породице, Босић, родом су из Босне, ал се тамо тако добро осећаху да су се кренули за Цариград. На путу, близу Новог Сада умрла је баба, најстарији члан те породице, од 107 година. Цела породица изашла је с њоме са лађе у Н. Сад, да овде сахране мртваца.

Облак лептирова. „Народном Листу“ пишу из Карина: 26. марта у $9\frac{1}{2}$ сати ујутру, отуд пролети множина лептирова црвене а један део модре боје. Тако их је било много, да загустише, као да снег пада. Облак лептирова оде из Карина преко Обровца.

Завод за глуво-неме у Загребу. 31. марта била је у Загребу конференција више уважених мужева, који су већали о подизању завода за глуво-неме. Решено је, да је такав завод преко нуждан, да би се могао основати на тој основи, да се издржава које од прилога чланова, које потпором земаљске владе. Изабран је одбор, који ће у том правцу делати. У току расправе наглашено је са више страна, да би добро било, да се тај завод оснује на широј основи, те да буде завод за глуго-неме и слепе.

Звоноливство у Русији. Нема државе на целом широком свету, у којој се тако велика и лепа звона лију као у Русији. Највећа и најтежа звона богородичне цркве у Паризу и других великих цркава патуљци су према звонима руским у Кремљу, јер дочим највеће звоно богород. цркве тежи 17.700 килогр., тежи највеће у Кремљу 201.260 кгр., затим друго 175.170 кгр., а треће тек (св. Иван) 57.975 кгр. Прва је кућа у Русији у погледу звоноливства „Сангин“ у Москви, која постоји већ од више столећа. Звона, која та ливница прави, одликују се красним звуком, дивним вајарством и прекрасном орнаментиком у чисто руском слогу.

Трговина.

= **Нови Сад,** 4. (16. априла). Пошто је у близком нам Жабљу у Шајкаш ој јуче у недељу одпочео овопролетњи годишњи вашар, наша је пијаца врло слабо посећена. Довоза са раном није скоро никаквог, а наши месари и трговци са свињама су и данас још на вашару. Са горњих пијаца житарских јављају за чврсту цену шенице, и кукуруз је зрно, што се тамо радо купује и то са ценом од неколико новчића напреднијом. Међутим није што живљи посао у погледу извоза наше ране и наших производа одпочео у иноземство Како се ломи време овопролетно променљиво, како вода све једнако бујно тече, није одлучан посао настао ни на којој грани трговине и промета.

На нашој пијаци су једини млинови купци шенице поради израде брашна. Кукуруз опет пазари појединци приватни за израну свиња. Спекулација стоји скрштених руку, нити се у озбиљно куповање упушта. Све се нешто исчекује, да се на горњим нашим и оним иностраним пијацама житарским што одлучнији посао одпочне.

Довоза са раном је код нас мало. Понтонски мост никако да се може на Дунаву да намести, те сремског здравог зрна шенице, кукуруза и зоби недоспева овамо. Цена је рани за сада ова: Шеница 6 ф. 60—70 н. Наполица 5 ф. 80 н. Јечам 4 ф. 50 н. Зоб 4 ф. 60—70 н. Све од 100 кгр. Брашно по досадањој цени се увелико односи за Босну, Хрватску и Србију железницом и водом. Остали производи наши све по досадањим ценама а мањом продајом за овај мах.

*

У **Будимпешти,** 3. (15. априла). Шеница само се умерено нуди, док је воља за куповање врло добра. Цена чврста па и напредна. Кукуруз је са 10 новч. скупље плаћан. Шеница потиска 81· 7 ф. 55 н., 80.5 7 ф. 50 н., 79·5 7 ф. 75 н. Бачка 81· 7 ф. 40 н. Пештанска 81. 7 ф. 40 н. Све на три месеца. Раж 5 ф. 70--85 н., Јечам за рану 5 ф. 45 до 65 н., средан 5 ф. 75—85 н. за пиваре 6 ф. 80— 7 ф. 40 н. Зоб 5 ф. 25—65 н. Готова роба за готов новац.

Термини: Шеница за пролеће 7 ф. 11—12 н., за јесен шеница 7 ф. 36—38 н. Кукуруз за мајјуни 6 ф. 33—34 н. Зоб за пролеће 5 ф. 18—20 н., за јесен зоб 5 ф. 41—43 н. Репица за августсептембар 10 ф. 25—75 н.

*

Течај златног и сребрног новца на пешт. берзи од 4. априла.

4% угарска златна рента — — —	97·25
5% „ папирна „ — — —	85.40
Дукати — — — — — — —	5·94
Наполеондори (20 франака) — — —	10·02
Немачке држ. марке — — — —	62·25

Најновије вести.

— Из Букурешта јављају, да је министар Розети у одговору на интерпелацију изјавио, да су немири сељачки за последња два дана озбиљни постали. Предузете су мере, да се опет ред васпостави, а кад то буде било, саставиће се комисија, која ће испитати узроке данашњим немирима.

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ.“

(Стигли 4. априла у вече.)

Београд. После подуже дебате усвојен предлог законодавног одбора, да сви они тек имају право бирања, који од десет динара па на више плаћају директне порезе. — Прорачун показује сувишка: 33.500 динара.

Букурешт. У Фербинцији дошло до крвава сукоба између побуњених сељака и војске. Многи су сељаци позатварани.

Лиљ. Буланже изабран са 172.828 гласова против Фушара који је добио 75.901 глас. Опортунисте признају свој пораз.

Берлин. Цару још већма позлило. Дише све теже. Јуче цео дан није могао устати из кревета.

Одговори уредништва.

Г. М. у Чакову. Жао нам је што ваш заиста леп допис доцне стигао. Но могли сте видети, да смо о истој ствари донели већ један допис. У овај мах претрпани смо толико материјалом, да нисмо имали места за два дописа у једној ствари. Но ако мислите да није касно ако ваша ствар ма и доцније уђе, гледаћемо да је донесемо.

Уредништву нашег листа стигло је на **приказ:**

Списи Стјепана Митрова Љубише. Књига прва. Свеска II. У Београду, у штампарији краљевине Србије 1888. Цијена 60 пара дин. или 30 новчића.

У земљи, где но лимун рађа. Новеле Павла Хајза. Превео Јован Грчић. 1. Везиља Тревижанка. 2. Царица у Спинети. 3. Анина. 4. Беатриче. — Издање српске књижаре и штампарије Браће М. Поповића у Новом Саду 1888. Цена 60 новч.

Јаван рачун*)

срп. акад. друштва „Србадије“, о приходу и расходу приликом прославе српског песника Ивана Ф. Гундулића, о Сретенију 2. (14.) фебр. 1888.

По 20 ф.: Преосвећени г. Сава Косановић, митрополит дабро-босански; Српска православна црква. општина будимска.

По 15 фор.: г. Лацина, трговац из Граца.

По 10 фор.: Српска прав. црква. општина у Грацу, г. др. Ђ. Манојловић адвокат у Грацу; г. Лаза Јовановић из Граца.

По 5 фор.: Преосвештени г. владика Петровић, г. Димитрије Ружић управитељ срп. нар. позоришта; г. Филип Томановић из Котора; г. Евђен Думча срп. нар. посланик из Св. Андрије; г. Никола Милић из Дубровника; Г. Чумић из Париза; гђа Повићка из Граца.

По 4 фор: Гђа Пиштелићка из Граца; г. Ф. Планк из Граца.

По 3 фор.: Г. Стеван Живковић из Сарајева; гђа Радојчићка из Граца; г. Светозар Јовановић кр. српски поручник; Ст. Јовановић правник.

По 2 фор.: г. Илија Рамадановић из Котора; г. Коста Суботић из Митровице; г. Ђорђе Рајић из Винковаца; Перо Креца из Петровца; г. Јоца Панаотовић трг. акад. у Грацу; г. Гејза Ковачи фармац; г. Риц.

По 1 ф. 50 н.: г. Коста Ненадовић из Винковаца.

По 1 ф.: г. г. Јеротије, јеромонах савински, Велизар Милијевић, фармац., Ђ. Коцић, Петар Коњевић, трг. акад., Г. Балан, ц. кр. капетан у миру; Н. Н. из Граца.

По 1 ц. кр. дукат: г. Перо Петровић, трг. из Сарајева.

По 5 динара: М. Јанковић, фармац.

32 ф. од чланова ср. акад. друштва „Србадије“, на свечаној седници 14. (26.) јан. (на св. Саву) приложено 4 ф. 10 н

Свега прихода:	203 ф. 60 н.
Расход:	191 ф. 26 н.
Чист приход	12 ф. 34 н.

Грац, 18. (30.) марта 1888. г.

Дрд. Сава Мирковић, председник. **Павле К. Лагарић,** благајник.

*) Умољавају се сл. уредништва срп. листова да изволе овај рачун прештампати.

КОНЦЕРАТ

првог новосадског тамбурашког друштва

Под управом свога учитеља г: Пере Костића Алексинчана приређује (у среду 6. (18.) код зеленог венца) (у четвртак 7. (19) код Фабри) (у суботу 9. (21.) у кафани централ г: Урса) (у недељу 10. (22.) код Фабри) које се у Бечу, Берлину, Дрездену, Шокхолму, и више великих вароши Немачке и Шведске уз највеће задовољство публике продуцирало и како исто друштво сада у Беч путује то у нади даће својом вештином на тамбури штовану публику и данас подпуно задовољити, моли за многобројну посјету. Са поштовањем

Никола Пинтер
примаш са дружином.

РЕД ПЛОВИДБЕ

путничких пароброда од 10. марта 1888. до даље наредбе.

Из НОВОГ САДА у СЛАНКАМЕН, ТИТЕЛ: сваки дан у $5\frac{1}{2}$ сати после подне.

Из НОВОГ САДА у ПОТИСКЕ ШТАЦИЈЕ: сваки дан осим петка, у $5\frac{1}{2}$ сати после подне.

Из НОВОГ САДА у ЗЕМУН-БЕОГРАД: сваки дан у $5\frac{1}{2}$ сати после подне.

Из НОВОГ САДА у ОРШАВУ-ГАЛАЦ: средом, петком и недељом у $5\frac{1}{2}$ сати по подне.

Из НОВОГ САДА у БУДИМПЕШТУ: сваки дан у $10\frac{1}{2}$ сати по подне.

У Новом Саду 10. марта 1888.

АГЕНЦИЈА.

Власник и издавалац Милица Томић рођ. Милетић. Одговорни уредник Јаша Томић. Српска штампарија дра Светозара Милетића.